

15. 10. 2004

ID: 28372

Výmaz společnosti z obchodního rejstříku

Je-li podán návrh na povolení výmazu společnosti s ručením omezeným z obchodního rejstříku poté, co bylo zahájeno řízení o neplatnost usnesení valné hromady, kterým byl schválen návrh na rozdělení likvidačního zůstatku, stává se navrhovatel v řízení o neplatnost takového usnesení účastníkem rejstříkového řízení o povolení výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 961/2002-156, ze dne 9.7.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci návrhu na povolení zápisu výmazu C. C. B., s. s r. o. v likvidaci, do obchodního rejstříku, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. C 1160, o dovolání S. B., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. srpna 2002, č.j. 14 Cmo 150/2002-140, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. srpna 2002, č.j. 14 Cmo 150/2002-140, se zrušuje věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením odmítl odvolací soud odvolání S. B., společníka navrhovatelky, do usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19.10.2001, č.j. F 16265/2000, F 15865/2000, C 1160/8-126, kterým tento soud povolil zápis výmazu navrhovatelky do obchodního rejstříku.

V odůvodnění usnesení odvolací soud uzavřel, že z obsahu odvolání plyne, že je podává fyzická osoba, společník zrušené navrhovatelky, nikoli tato společnost.

Uvedl, že okruh účastníků, tedy osob, oprávněných podat odvolání v řízení zahájeném na návrh, je vymezen ustanovením § 90 občanského soudního řádu (dále též jen „o.s.ř.“); takovou osobou je v daném řízení pouze navrhovatelka. Společník společnosti s ručením omezeným není účastníkem řízení o výmazu společnosti z obchodního rejstříku a není tedy ani osobou oprávněnou podat odvolání proti rozhodnutí o povolení výmazu - s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 1 Odon 62/97 Sb. Proto odvolací soud odvolání podle ustanovení § 218 odst. 1 o.s.ř. odmítl jako podané někým, kdo není k odvolání oprávněn, neboť v tomto řízení se nerozhoduje o jeho právech a právech chráněných zájmech, ale o právech a právech chráněných zájmech společnosti.

K důvodům odvolání odvolací soud konstatoval, že odvolatel neuvedl namítané důvody neplatnosti usnesení valné hromady. V řízení podle § 200a a násl. o.s.ř. je rejstříkový soud povinen zkoumat platnost usnesení valné hromady, na jehož základě rozhoduje o povolení zápisu. Z výroku rozhodnutí soudu prvního stupně plyne, že usnesení valné hromady posoudil jako platné.

Proti usnesení odvolacího soudu podal odvolatel dovolání. Jako důvod dovolání označil nesprávné právní posouzení věci.

V dovolání uvedl, že využil svého práva podle ustanovení § 131 obch. zák. a požádal soud o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady konané dne 14.6.2000, kterým valná hromada schválila účetní závěrku ke dni skončení likvidace, zprávu likvidátora o průběhu likvidace a návrh na rozdělení likvidačního zůstatku. Řízení v této věci je vedeno u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 33 Cm 302/2000 a ke dni podání dovolání není pravomocně skončeno. Rejstříkový soud měl proto vyčkat s rozhodnutím o povolení zápisu výmazu navrhovatelky do skončení řízení ve věci neplatnosti usnesení valné hromady, o kterém jej dovolatel informoval. Dovolatel rovněž dovozuje, že vzhledem k tomu, že nebyla řádně provedena účetní závěrka a chybně byl rozdělen likvidační zůstatek mezi společníky, týká se rozhodnutí rejstříkového soudu jeho právem chráněných zájmů.

Dovolatel navrhuje, aby dovolací soud usnesení obou soudů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17., zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1.1.2001).

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 13., zákona č. [30/2000](#) Sb., pro řízení ve věcech obchodního rejstříku zahájená na návrh, který byl podán přede dnem účinnosti tohoto zákona, se v prvním stupni použijí dosavadní právní předpisy. O takový případ se jedná i v projednávané věci.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. e) o.s.ř.

Otázkou, zda je akcionář podle občanského soudního řádu ve znění před 1.1.2001, účastníkem řízení o zápisu změn týkajících se akciové společnosti do obchodního rejstříku, se Nejvyšší soud zabýval již několikrát, mimo jiné i v usnesení ze dne 17.11.1997, sp. zn. 1 Odon 3/97, a zodpověděl ji záporně. Toto usnesení Nejvyššího soudu přitom bylo přezkoumáno Ústavním soudem, který usnesením ze dne 18.5.1999, sp. zn. I. ÚS 185/98, ústavní stížnost proti němu odmítl.

Jak uzavřel Ústavní soud, v rejstříkovém řízení se nerozhoduje o právech nebo povinnostech akcionářů, ale pouze o právech nebo povinnostech podnikatelského subjektu zapsaného či zapisovaného do obchodního rejstříku. Pro případ, že by práva akcionářů mohla být dotčena nezákonností rozhodnutí, na jehož základě k příslušnému zápisu do obchodního rejstříku dochází, poskytuje zákon ochranu jejich právům tam, kde to považuje za potřebné, jiným způsobem (§ 131 odst. 1 a § 183 obch. zák.). Pokud rejstříkový soud posoudí v řízení o povolení zápisu do obchodního rejstříku usnesení valné hromady společnosti jako platné, povolí na jeho základě příslušný zápis do obchodního rejstříku. Jestliže následně obecný soud v řízení podle § 131 obch. zák. rozhodne o neplatnosti takového usnesení, rejstříkový soud po právní moci tohoto rozhodnutí zahájí řízení podle § 200a odst. 2 (nyní 200b odst. 2) o. s. ř. Jinými slovy, rozhodnutí soudu o neplatnosti usnesení valné hromady bude podkladem pro rozhodnutí rejstříkového soudu o zápisu či výmazu skutečností, jichž se rozhodnutí valné hromady týká. Takové řízení soud zahájí i bez návrhu.

Obdobný závěr lze učinit i o účastenství společníků společnosti s ručením omezeným v rejstříkovém řízení.

V projednávané věci však uvedený obecný závěr o účastenství společníků v rejstříkovém řízení použit nelze. Jak shora uvedeno, závěr vychází zejména z toho, že český právní řád zajišťuje společníkovi, který brojí proti právním důsledkům založeným usnesením valné hromady, jež mají být zapsány do obchodního rejstříku, dostatečnou právní ochranu jeho práv tím, že mu umožňuje napadat usnesení valné hromady, které tyto důsledky založilo. Tak tomu ale v projednávané věci není.

Vzhledem k tomu, že nezbytným důsledkem rozhodnutí rejstříkového soudu o povolení výmazu právnické osoby z obchodního rejstříku bez právního nástupce je zastavení všech řízení, jichž je tato osoba účastníkem, tedy i řízení o neplatnost usnesení valné hromady, nelze než dovést, že rejstříkový soud nesmí rozhodnout o takovém výmazu z obchodního rejstříku, dokud není ukončeno řízení o neplatnost usnesení valné hromady, která rozhodla o dopadech zrušení společnosti bez právního nástupce do majetkových poměrů jednotlivých společníků. Jestliže totiž soud v řízení o neplatnost usnesení valné hromady, kterým valná hromada schválila účetní závěrku ke dni skončení likvidace, zprávu likvidátora o průběhu likvidace a návrh na rozdělení likvidačního zůstatku nerozhodne, považuje se takové usnesení za platné a společník již nemá žádnou právní možnost případně zvrátit pro něj nepříznivé rozhodnutí, které může mít významný vliv na výši jeho vypořádacího podílu. Opačným postupem by rejstříkový soud sám zmařil možnost shora uvedeného postupu a znemožnil by tím společníkovi uplatnit právo, které mu zákon přiznává.

Z uvedeného pak nutně vyplývá, že je-li podán návrh na povolení výmazu společnosti s ručením omezeným z obchodního rejstříku poté, co bylo zahájeno řízení o neplatnost usnesení valné hromady, kterým byl schválen návrh na rozdělení likvidačního zůstatku, stává se navrhovatel v řízení o neplatnost takového usnesení účastníkem rejstříkového řízení o povolení výmazu společnosti z obchodního rejstříku. To neplatí v případech, kdy má obchodní zákoník zvláštní úpravu, ani v případech, kdy zákon zajišťuje ochranu práv společníků jinak. Stejný závěr je třeba učinit i pro případ, kdy bude návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podán poté, co již bylo zahájeno řízení o povolení výmazu společnosti z obchodního rejstříku. Za takového stavu se totiž právě v řízení o povolení výmazu společnosti z obchodního rejstříku rozhoduje o právech společníka (konkrétně o právu domoci se přezkoumání rozhodnutí o výši jeho podílu na likvidačním zůstatku), ve smyslu ustanovení § 94 odst. 1 o. s. ř.

Účastníkem rejstříkového řízení se však stává pouze ten společník, který využil práva domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. Ostatní společníci nevyužili možnosti ochrany svých práv, poskytovaných jim ustanovením § 131 a § 183 obch. zák. a rejstříkový soud jim tedy svým postupem možnost uplatnit tuto ochranu práv neodňal.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání, usnesení odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 1, 2 a 4, věta první, o.s.ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)